

brast i Latter, en høj, trilrende Latter, idet hun slog ud med Hænderne, »ha, ha, ha — vi har ikke flere — vi har brugt dem alle sammen! I faar ingen!»

Drengene stirrede paa hverandre, betuttede, men da de saa Mirjam le, lo ogsaa de, dansede omkring og lo — stærkere og stærkere, alt som Latteren smittede.

»I faar ingen! I faar ingen!»

Johannes blev blodrød helt op under Haaret, Aaren svulmede paa hans høje Pande — med et hæst Skrig foer han ind paa dem, slaende til højre og venstre, huggende løs med knyttet Næve.

Drengene fløj fra hverandre, Mirjam skreg og sprang op paa Stenen, hun slog Skørterne sammen om sig og hoppede af Angst.

Men nu stimede Drengene sammen om Johannes, deres Ansigter flammede af Vrede.

»Hvad, hvad — slaar du? — saa skal da —«

Og Næveslag haglede ned — i vild Klynge tumlede de ud og ind mellem Stenene, faldt over dem og kom paa Benene igen.

Josefs Søn styrtede sig midt ind i Myldret med udbredte Arme og forfærdede Øjne:

»Aa nej, nej — slaas ikke, slaas ikkel hører I — I maa ikke slaas — ikke slaas!»

Men ingen hørte ham, han fik kun et Slag over Ansigtet med den lange Rosengren, et blodigt Slag, saa han faldt om — han vilde op og stifte Fred — de maatte ikke slaas — men saa faldt Johannes oven paa ham, og Blodet løb ham ned i Øjnene.

Han hørte, hvor de skreg, og Mirjams Stemme:

»Det var godt, det var godt til dem! hvorfor skulde de slaas? de er altid saa vigtige!»

Saa tabte Larmen sig — han kravlede frem og tørrede sit Ansigt med Kjortelfigen. Der henne sad Johannes paa Stenen, han var ganske bleg, men havde en blodig Stribe tværs over Panden.

Nede fra den stejle Kratsti hørtes Rosenlegens dansende Omkvæd:

»Lykkeleg — Rosenleg — lyse Lykkeleg!»

Han listede sig hen til Johannes, krøb op paa Stenen og smøg sin Arm om hans Hals. Tankefuld drejede han den nøgne Tornegren i Haanden. Tavse sad de og saa ned over det dybe Sletteland.

Fjærnere og fjærnere for hver Drejning i Bjerget jublede det op til dem med Børnernes klare Stemmer:

»Lykkeleg — Rosenleg — lyse Lykkeleg — — —«

Johannes rystede over alle Lemmer, hans Tænder klappede som i den stærkeste Kulde; men Josefs Søn trykkede sig tættere ind til ham, saa ham ind i Øjnene og hviskede glad:

»Jamen, Johannes — de fik dog Roserne.«

HARALD KIDDE.

BØGER

VERS

VIGGO STUCKENBERG: SNE. — L. C. NIELSEN: VAARDIGTE. — SOPHUS MICHAËLIS: SOLBLOMSTER. — EDVARD LEMBCKE: DIGTE

ALLE DE, hvem Stuckenberg's Digting har skænket udsøgte Nydelser, vil have en sjælden Glæde ved Linje for Linje at modtage hans nye Digtsamling. Ingen intellektuel Glæde er mere foruroligende rig end den at lytte til Monologer, der kommer fra et Hjerte, man allerede forlængst havde kært. Det er, som hørte man Livets uopløste, uimodstaaelige Mumlen. Man skimter det usynlige. Det er, som om en tilsløret Støtte, i en Mørkets Helligdom, besjæles og løsner lidt for det, der dølger den isnende Hvidhed.

Stuckenberg hører til Lyrikkens Udvalgte. Han kan fæstne et Øjeblik, hvis Lykke var flygtig, uforstaaelig og halvt en Drøm. Han ved at fortælle om det, der altfor hastigt gik gennem Bevidstheden, blot som en bristende Dejlighed. Og han gør et Øjeblik evigt, der var saa rødt og tungt som det Blod, der stønner i Kval. Han viste allerede dette i den Bog, der hed »Flyvende Sommer«, hvor

Visdommen laa — som Livets egen — skjult og derfor saa dyb i hvert af de skildrede Øjeblikke. Og de aabnede alle saa mærkelige Perspektiver, at de forenede formede en helt nyfødt Elskovens Filosofi.

Ved Siden af en saadan diskret, kun halvt udtalt Livsvisdom har han i sin nye Bog — endnu mere end i »Vejbred«, der var en næsten grusomt gennemskærende »Umwerthung aller Werthe« — givet ganske direkte Forkyndelser af sin Livsopfattelse. Der er meget her, der stemmer overens med det Syn, Maeterlinck har forkyndt i sine sidste Bøger.

I Linjer som disse:

Tag din Skæbne, | den er dig selv, | din Vilje, | dit Hjerte, | din Sjæl. | Gennem hvad du evned | alene din Lykke bestemmes — er der en højtidelig Optimisme, som er fjern fra den graa Tristhed, som hist og her kom frem i Digterens Ungdomsposi, og ogsaa faar Udtryk i nogle af »Sne«s første Vers, og som heller ikke forliges godt med den stolte Haanskhed, for hvilken Stuckenberg tit vidste at finde saa bedske Ord.

Men den gølge Kulde var aldrig Nerven i hans Poesi. Han har ingen højtaltende og højskoleagtig »Tro« paa Livet, men han har den tyste Ærbødighed og den Evne og Trang til dybt Liv, der fylder alle Nerver med Inderlighed, og han har Gang paa Gang — uforglemmeligt i »Valrav« og »Hjemfalden« — følsommere maaske end nogen anden samtidig dansk Poet og altid ganske usentimentalt vidst at bevæge Hjerter dybt. Derfor vil ogsaa Digterne til Moderen og de til Johs. Jørgensen forblive længst og inderst i en menneskelig Erindring. Nepe har nogen anden digtet om noget saa elementært som Kærligheden til en Moder og Længslen efter hende, saa smertelig inderligt som denne mandige Aand, hvis Subtilitet undertiden kunde gøre ham næsten snørklet.

De munder ud i disse Linjer af en Sæmpelhed, der er uovertruffen i deres sorgfulde Renhed:

Det er min bitre Viden,
som følger mig paa Vej,
at naar jeg slutter Striden,
træt af min Fryd, min Liden,
dør evigt du med mig.

at som et Blink paa Kæret
et flygtigt Solskinsspil,
skal alt, hvad du har været,
staa vejret hen, forteret,
som var du aldrig til.

Denne Digter, der i sin Kritik kan fylde sine knappe, tunge Sætninger med Ord, der synes at aabne for lutter bitre Sandheder, er i sin Lyrik en Lærer i Inderlighed. Moderdigtene, Venedigtene, Hustrudigtene beviser det allesammen. Adskillige af disse sidste var allerede før deres Fremkomst i »Sne« berømte blandt alle dem, der i Danmark læser Vers. Der er her ikke Stenk af den brede Retorik, som skæmmer Plougs overvurderede Digte til Hustruen. Er det mon overhovedet muligt at udtale uforgængelige Ting i simple Ord end disse:

Og to, som elsker hinanden,
kan læge de ondeste Saar
blot ved at se paa hinanden
og glatte hinandens Haar.

Lykken mellem to Mennesker
er hverken Hu! eller Hej!
suaest er den et ensomt Græs,
der grønnes paa stenet Vej.

»Sne« er en kostelig Kommentar til Stuckenberg's Digting, der er saa inciterende ved dens Mangfoldighed. Hele den Elskovens Galskab, der fyldte de »Romerske Scener« med sin Sygdom og blodige Ve, genfinder man saaledes i »Tue Bentsons Viser«. Disse saare Rytmer banker kun i Takt med et Hjerte, der hamres af ved Erindringerne Gru, eller som synes, pludselig, at staa ganske stille i Savnets Afmagt...

L. C. Nielsen giver i sine »Vaardigte« det første fuldmodne Udtryk for et bevæget og nervøst modtageligt Gemyt. Dens Sjæleliv er rigere end de »Tre Mænd«s lidt for vilde Mandighed og »Mit Land«s hidsige Kamplyst. Den giver som Stuckenberg's »Sne« en Mands inderste Liv, synger kun om det, som er Sjælen i al personlig Poesi: det, som Menneskene ellers fortier. En Mand lægger i denne Bog sit Hjerte nøgent, som den gør, der er helt alene med sig selv, saa alt uden om svinder bort, alle de tusind Hensyn, der lænker Menneskenes Skæbner.

L. C. Nielsen er allerede en Formkunstner af

høj Rang. Ikke mange danske Digtere finder saa lydtunge Rim, ikke mange svinger deres Rytmer saa tæt ind imod Digtets Stemning. Han hører, rytmisk set, til Fornyerne, fordi hans bedste Vers ikke dannes over et givet Skema, men — uden at løse sig op til »det frie Vers«, som kun Obstfelder dyrkede med Mesterskab — saa smidigt og saa lydhørt som muligt, følger og aabenbarer Følelsens forborgne Nynnen og Lidenskabens oprørske Hamren.

Derfor er det ikke Kantaterne eller de Vers, som giver visse Almenideer Udtryk, der gør Vaardigte til en ny Bog og en skøn Bog. L. C. Nielsen er ikke — endnu ikke — en Visionar, som Stuckenberg er det. Hans Refleksioner har ikke den ældre Digters Erfarenhed. Det er i smaa fortryllende Stemningssuk — rene, næsten som Verlaines, — og navnlig i Kærlighedsdigtene, at han er helt sig selv og noget for sig selv.

Blandt de første er »Andermatt« utvivlsomt det ypperste. Han mindes, hvorledes han engang sad ensom i den lille fjerne By

og følte mig selv som et flagrende Fnug,
et Støvgran i Solen, en Draabe af Dug.

Men Andermatt, i Nat er jeg hjemme
og længes efter mig selv at glemme,

og længes at stige som Duggens Dampe
mod Solens store, evige Lampe,

og ved ikke Vej og ser ikke Stl,
og ræddes at Rejsen skal være forbi!

Andermatt — Andermatt,
derfor længes jeg efter din Fred i Nat.

Men det er ved Kærlighedsdigtene, at L. C. Nielsen har indtaget en fremragende Plads blandt sit Lands Poeter. Ikke paa et eneste Punkt spiser han sine Læsere af med en af disse staaende og saa triste Elskovsfraser, som stadig fylder alle Halvdigternes Sonetter. Disse Digte er Øjeblikke af overstrømmende Liv, der er indfangede med en overlegen Præcision. Man ser bag disse Vers to Menneskeøjne sløres i Uvished eller straalet op i pludselig Fryd, man hører et Hjerte, der hamrer og hulker. De er lutter dirrende Liv, og de er forunderligt rørende ved deres knælende Ærbødighed. Han prøver ikke at male noget Billede af den, der har fremkaldt dem, men naar man hører:

Saa hed som en hellig Flamme
hun ind i min Stue kom ...

saa er man med det samme inde under denne Magts Andagt og Trolddom.

Til magtfuld Pathos hæver han sig i det sidste, der slutter uforglemmeligt:

Jeg har bedækket din Stol med Kys
og hulket over dit Bord;
øde ligger din Sine hen
med Genlyd af mine Ord.
Jeg har været en kostbar Stav
af Sølv og af Cedertræ,
du tog den i dine Hænder
og brød den over dit Knæ.

Ogsaa i sine Naturbilleder har L. C. Nielsen den syntetiske Evne til, ved et enkelt uventet Billede, at gøre levende og aabne det hemmelighedsfulde Perspektiv, som skaber Poesi. Hele Digtet *De store stumme Tinder* er en saadan besjælet Naturpoesi. Han taler i det Digt, der slutter Bogen om Stilheden, der lukker sig over Parken, saa »den bliver som et Aasyn, hvis milde Læber drømmer.« Og naar han lykkeligt siger:

Fra Løvet's Skyggegruber
det blinde Tvæls stiger
med Mulmet som en Moder med Barnet ved sit Bryst,

da er det just saadanne forfinede Billeder, der er i Stand til at magnetisere en lidt fordringsfuld Fantasi.

— I en ny og rensset Udgave foreligger Michaëlis' »Solblomster«, Digterens betydeligste Værk for »Æbelø«. Selv om den ikke staaar paa Højde med »Livets Fest«, indeholder den dog nogle af hans kraftigste Vers, først og fremmest det pragtfulde »Thanatos«, hvor han har manet frem et Smil af en isnende og grusom Højhed, og hvor de skiftende Rytmer bølger som brede Linjedrag. Ejendommeligt er de Vers, hvor den dumt brusende Orgelklang, man kender fra hans senere Vers, blander sig med noget silkefint og sitrende, som Lyd fra fjærne Fløjter. Allerede da havde han vidst at tilægge sig en Del af den bedste franske Poesis anspændte Sammentrængthed. Nogle af hans Vers er faste og tunge som Baudelaires.